

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.001.06.2024

Aleksandra Cielas
Dyrektor Sądu Rejonowego
w Grudziądzu
Sąd Rejonowy w Grudziądzu
ul. Generała Sikorskiego 19/23
86-300 Grudziądz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. - wykonanie planu finansowego
Sądu Rejonowego w Grudziądzu

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Rejonowy w Grudziądzu ¹ , ul. Generała Sikorskiego 19/23, 86-300 Grudziądz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Aleksandra Cielas, Dyrektor Sądu Rejonowego w Grudziądzu ² , od 1 stycznia 2013 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura NIK w Bydgoszczy
Kontroler/Kontrolerzy	<ul style="list-style-type: none"> – Karolina Lahutta, gł. specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr LBY/18/2024 z 11 stycznia 2024 r. – Krzysztof Drzewiczak, inspektor k. p., upoważnienie do kontroli nr LBY/26/2024 z 25 stycznia 2024 r. – Marcin Mościcki, gł. specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr LBY/27/2024 z 29 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-7)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2023 r. Sądu Rejonowego w Grudziądzu pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działania związane z windykacją należności; – realizacja wydatków budżetu państwa; – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badanie skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.</p>
Zakres kontroli	<p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analiza stanu należności pozostałych do zapłaty; – szczegółowa kontrola windykacji zaległości; – analiza realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków; – kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych; – szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia;

¹ Dalej: „Sąd”.

² Dalej: „Dyrektor Sądu”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych;
- analiza stanu zobowiązań;
- szczegółowa kontrola wybranych zapisów i dokumentów księgowych;
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań;
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Sądu na 2023 r. Przedstawione poniżej nieprawidłowości nie wpłynęły na obniżenie oceny ogólnej.

Kontrola 1,1% zaległości wykazała, że podejmowano odpowiednie działania w celu ich wyegzekwowania. W 45% badanych spraw stwierdzono jednak opóźnienia w tym zakresie, a w dwóch przypadkach niepodjęcie działań mogących skutkować poprawą skuteczności windykacji.

Badanie próby 6,9% wydatków Sądu wykazało, że zostały one zrealizowane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym oraz były niezbędne do realizacji zadań jednostki. Stwierdzono jednak nieprawidłowości przy udzielaniu zamówień publicznych, w tym dotyczące niezłożenia wymaganych oświadczeń przez osoby biorące udział w postępowaniu. Powyższe nie miało wpływu na wybór oferty w badanym postępowaniu. Badanie wykorzystania 15,9% środków z rezerw celowych potwierdziło, że wykorzystano je zgodnie z przeznaczeniem.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania Sądu za 2023 r. Zostały one sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe – windykacja należności

Opis stanu faktycznego

Na 2023 rok dochody budżetowe Sądu zostały zaplanowane w kwocie 2 949,0 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 5 412,9 tys. zł, tj. 183,6% kwoty planowanej i były wyższe o 11,0 % (o 537,7 tys. zł) od uzyskanych w roku poprzednim. Głównym ich źródłem były wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego (71,4% dochodów, tj.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

3 866,8 tys. zł), a także grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych (26,5%, tj. 1 437,1 tys. zł).

Dyrektor Sądu podała, że uzyskanie dochodów wyższych od planowanych oraz wykonanych w 2023 roku wynikało głównie z większych niż zakładano wpływów z tytułu opłat sądowych uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego. Wzrost wykonania z tytułu grzywien i kar wynikał głównie z orzekania w większej liczbie spraw sądowych oraz wyższych grzywien i kar pieniężnych oraz poprawy ściągłości należności.

(akta kontroli str.8-10; 120)

Na koniec 2023 r. należności pozostałe do zapłaty z tytułu dochodów budżetowych⁶ wynosiły 2 454,9 tys. zł i były wyższe niż na koniec 2022 roku o 347,7 tys. zł (o 16,5%). Dotyczyły głównie grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (2 127,1 tys. zł, wzrost o 12%), opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa (299,9 tys. zł, wzrost o 44,6%). Zaległości netto na koniec 2023 roku wynosiły 1 850,2 tys. zł i były wyższe w porównaniu do 2022 r. o 604,5 tys. zł (o 48,5%). Kwota należności przedawnionych w 2023 r. wynosiła 1,5 tys. zł⁷.

(akta kontroli str.8-10, 125)

Dyrektor Sądu podała, że VII Wydział Wykonywania Orzeczeń zgodnie z systemem informatycznym OrCom raportuje sprawy zagrożone przedawnieniem, a akta, w których zachodzi prawdopodobieństwo przedawnienia wykonania kary grzywny lub kosztów przedkładane są sędziemu w celu podjęcia merytorycznej decyzji w sprawie.

(akta kontroli str. 117, 122)

Analizą objęto działania Sądu związane z windykacją 11 zaległości na łączną kwotę 20,8 tys. zł (1,1 % zaległości ogółem) z tytułu grzywien i kosztów zasądzonych na podstawie prawomocnych orzeczeń sądów. Badanie wykazało, że w stosunku do wszystkich dłużników Sąd podjął niezbędne działania, mające na celu wyegzekwowanie zaległości, tj.: wszystkie prawomocne orzeczenia zostały skierowane do wykonania na podstawie zarządzeń o ich wykonaniu, do dłużników skierowano wezwania do zapłaty, we wszystkich sprawach (siedmiu), w których zaległość nie została rozłożona na raty ani nie wydano zarządzenia o zawieszeniu postępowania wykonawczego, skierowano polecenie egzekucyjne do komornika.

W dwóch sprawach w toku postępowania nie podjęto jednak części działań, które mogłyby poprawić skuteczność windykacji, wymaganych przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie regulaminu urzędowania sądów powszechnych⁸ lub Instrukcji w sprawie należności wprowadzonej przez Dyrektora i Prezesa Sądu.⁹ Szczegółowe ustalenia w tym zakresie zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Ponadto w pięciu spośród jedenastu badanych spraw czynności były realizowane z naruszeniem przewidzianych dla nich terminów, co szerzej również opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 117, 122)

⁶ Według sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

⁷ Dotyczyła jednej należności.

⁸ Dz.U z 2022 r., poz. 2514. Dalej: „Regulamin urzędowania sądów”.

⁹ Zarządzenie nr A.006/4/23 Prezesa i Dyrektora Sądu Rejonowego w Grudziądzu z 24 stycznia 2023 r. w sprawie zmiany „Instrukcji w sprawie ewidencji i windykacji należności sądowych w Sądzie Rejonowym w Grudziądzu”. Dalej: „Instrukcja w sprawie należności”.

W roku 2023 w Sądzie podejmowano czynności mające na celu poprawę skuteczności windykacji należności. W tym celu przeprowadzono dwie wewnętrzne kontrole finansowe należności sądowych: jedną przez pracowników Księgowości¹⁰ i drugą przez Kierownika VII Wydziału Wykonywania Orzeczeń¹¹. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Dyrektor Sądu wydał¹² zalecenia dotyczące poprawy terminowości w podejmowaniu działań windykacyjnych.

(akta kontroli str. 60-85)

Postanowieniami Sądu w 2023 r. na raty rozłożono należności sądowe (grzywny oraz koszty sądowe) w łącznej kwocie 627,9 tys. zł oraz umorzono w kwocie 111,1 tys. zł. Badanie postępowań dotyczących umorzenia czterech należności w kwocie łącznie 12,5 tys. zł (11,2%) oraz rozłożenia na raty czterech należności w kwocie łącznie 73,0 tys. zł (11,6%) wykazało, że:

- podstawą ww. działań były przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy¹³ lub ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych¹⁴;
- fakt umorzenia lub rozłożenia na raty został prawidłowo ujęty w księgach rachunkowych¹⁵.

(akta kontroli str. 99-116, 174-215)

W 2023 roku zgodnie z art. 35 b ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁶ oraz polityką rachunkowości Sądu spisano z ewidencji księgowej z tytułu przedawnienia jedną należność w wysokości 1,5 tys. zł. Spisanie przez Sąd należności z ewidencji księgowej wynikało z upływu czasu, w którym można było wykonać karę¹⁷. Do przedawnienia nie doszło na skutek zaniechań Sądu w podejmowaniu działań windykacyjnych.

(akta kontroli str. 117, 215-223)

Badanie pięciu najstarszych należności, które pozostawały nierozliczone na dzień 31 grudnia 2023 r. nie wykazało, że powinny być one spisane jako nieściągalne.

(akta kontroli str. 129-130)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W pięciu z 11 badanych spraw, dotyczących zaległych należności na łączną kwotę 8,2 tys. zł (0,4 % wszystkich zaległości), czynności związane z windykacją podejmowano niezgodnie z terminami określonymi w Regulaminie urzędowania sądów lub Instrukcji w sprawie należności:

¹⁰ Kontrola na podstawie zarządzenia A.0006/71/23 z 14 listopada 2023 r. w zakresie sposobu prowadzenia ewidencji należności sądowych, terminowości przypisów, wpłat dłużników, którym należność rozłożono na raty, przesyłania zleceń do komornika sądowego.

¹¹ Kontrola z 12.12.2023 r., znak F.324/8/23 w zakresie prawidłowości i terminowości prowadzenia akt wykonawczych i dołączania do akt głównych, zgodności kwot przypisu z orzeczeniem Sądu, zgodności zapisów dotyczących uiszczeń należności na kartach dłużnika z dowodami wpłat, zgodności odpisanych należności na kartach z zarządzeniami, prawidłowości i terminowości przesyłania danych do BIG.

¹² Znak F.324/9/23 z 22.12.2023 r.

¹³ Dz. U. z 2023 r., poz. 127 ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2023 r., poz. 1144 ze zm.

¹⁵ Należności umorzone zostały odpisane z ksiąg rachunkowych w miesiącu wydania zarządzeń o ich umorzeniu/stwierdzenia prawomocności postanowień, a odpowiednie kwoty zapisano po stronie Wn konta 761 *Pozostałe koszty operacyjne*. Należności rozłożone na raty w zakresie rat z terminem płatności przypadającym na okres powyżej 12 m-cy od dnia bilansowego przeksięgowano na konto 226 – *Należności długoterminowe*.

¹⁶ Dz. U. z 2023 r., poz. 120 ze zm. Dalej: „uoR”.

¹⁷ Od daty uprawomocnienia się orzeczenia upłynęły trzy lata. Zarządzenie z 21.12.2023 r., sygn. akt VII Ko 3631/23.

- jedno wezwanie do uiszczenia należności ryczałtowej wysłano łącznie z wezwaniem do zapłaty kolejnego ryczałtu, tj. z około miesięcznym opóźnieniem, podczas gdy zgodnie z § 406 Regulaminu urzędowania sądów i § 8 ust. 1 Instrukcji w sprawie należności należało je wysłać bezzwłocznie;
- w jednej z czterech spraw, w których było to wymagane, informacji o powstaniu zaległości nie przekazano do Biura Informacji Gospodarczej¹⁸, pomimo obowiązku określonego w § 394 ust. 1 Regulaminu urzędowania sądów, natomiast w trzech kolejnych sprawach, informację przekazano do BIG od 27 do 53 dni po terminie wymagalności, tj. z naruszeniem 14-dniowego terminu określonego ww. przepisem,
- w czterech sprawach monity ponaglącej do komornika sądowego wysyłano po upływie od 36 do 110 dni od doręczenia komornikowi sądowemu zlecenia egzekucyjnego lub uzyskania informacji od komornika sądowego o stanie sprawy, tj. z naruszeniem terminu jednego miesiąca określonego w § 8 ust. 6 Instrukcji w sprawie należności;
- w jednej sprawie, w której toczyły się cztery odrębne egzekucje komornicze nie wysłano w jednym przypadku monitu ponaglącego do komornika sądowego; mimo iż § 8 ust. 6 Instrukcji w sprawie należności zobowiązywał do tej czynności w ciągu miesiąca;
- w jednej sprawie, w przypadku 5 z 9 zwrotów ryczałtów¹⁹ zaległości kierowano do egzekucji komorniczej po upływie od 15 do 84 dni od bezskutecznego upływu terminu do dobrowolnego uiszczenia należności, tj. z naruszeniem § 8 ust. 2 Instrukcji w sprawie należności, zgodnie z którym termin ten wynosił 10 dni od bezskutecznego upływu terminu do dobrowolnego ich uiszczenia .

(akta kontroli str. 129, 131-164, 224,228)

Dyrektor Sądu oraz Kierownik Sekretariatu Wydziału Wykonywania Orzeczeń wyjaśniły, że przyczynami opóźnień były w szczególności: [1] absencje i przeoczenia pracowników, [2] duże obciążenie pracą pracowników i zbyt mała ich liczba, [3] zmiany kadrowe, [4] zmiana przepisów wykonawczych mająca wpływ na zakłócenie pracy sekretariatu, [5] ustawienia systemu informatycznego.

(akta kontroli str. 60, 164-166)

OCENA CZĄSTKOWA

W Sądzie, we wszystkich badanych sprawach dotyczących zaległych należności podejmowano działania w celu ich wyegzekwowania. W 45,5% objętych badaniem przypadków stwierdzono jednak naruszenia terminów przewidzianych na wykonanie poszczególnych czynności.

OBSZAR

2. Wydatki budżetowe

Opis stanu faktycznego

Plan wydatków budżetowych Sądu na 2023 r. został ustalony w wysokości 24 286,0 tys. zł. W ciągu roku budżetowego, na podstawie decyzji dysponentów wyższego stopnia dokonano zmian planu wydatków, zwiększając go per saldo o kwotę 1 395,6 tys. zł (o 5,7%), do 25 681,6 tys. zł.

W 2023 r. Sąd zrealizował wydatki w wysokości 25 678,9 tys. zł (100 % planu po zmianach). W porównaniu do roku 2022 były one wyższe o 3 044 tys. zł, tj. o 13,4%.

¹⁸ Dalej: „BIG”.

¹⁹ Dotyczyło to zwrotów ryczałtów za miesiące: luty, kwiecień, maj, czerwiec, wrzesień 2023 r.

W kontrolowanym okresie Sąd nie ponosił wydatków z budżetu środków europejskich ani wydatków, które nie wygasły z upływem 2023 r. Sąd nie był uprawniony do ponoszenia wydatków majątkowych²⁰.

(akta kontroli str. 229-234)

Wydatki bieżące Sądu w 2023 r. wynosiły 24 352,7 tys. zł i były wyższe od wykonanych w roku poprzednim o 2 641,1 tys. zł, tj. 12,2%. Wynikało to przede wszystkim ze wzrostu wynagrodzeń i pochodnych²¹ (o 1 862,8 tys. zł, tj. 12,2%). Istotnie w stosunku do roku 2022 zwiększyły się wydatki na: rzecz osób fizycznych (o 316,7 tys. zł, tj. 46,9%), zakup energii (o 191,2 tys. zł, tj. 60,3%), podróże służbowe krajowe (o 69,4 tys. zł, tj. 140,2%) oraz szkolenia pracowników (o 15,4 tys. zł, tj. 74,3%).

Dyrektor Sądu podała, że wzrost wydatków wynikał ze wzrostu: [1] kwot bazowych do wyliczenia uposażeń sędziów, w tym w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 8 listopada 2023 r., sygn. akt K1/23, [2] stawek ryczałtów przeznaczonych dla kuratorów społecznych²², [3] stawek z tytułu używania pojazdów prywatnych do celów służbowych, [4] udziału sędziów, informatyków w szkoleniach i związanych z tym delegacjach służbowych, [5] rosnących cen energii elektrycznej i ciepłej.

(akta kontroli str.122-124, 229-234)

W 2023 r. nastąpił również, w stosunku do roku poprzedniego, istotny wzrost wydatków w grupie: *Świadczenia na rzecz osób fizycznych*. Zrealizowano je w kwocie 1 326,2 tys. zł, tj. o 402,8 tys. zł (43,6%) wyższej niż w roku 2022. Jak wskazała Dyrektor Sądu przyczyną wzrostu były zmiana od 1 stycznia 2023 r. kwoty bazowej do naliczenia świadczenia oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 8 listopada 2023 r., sygn. akt K1/23.

(akta kontroli str. 122, 229-234)

Wydatki Sądu na wynagrodzenia²³ wyniosły w roku 2023 15 302,1 tys. zł i były wyższe o 1 668,5 tys. zł, tj. 12,2% od wykonania w roku poprzednim. W 2023 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 10,0 tys. zł, tj. o 15,7% więcej niż w roku 2022.

W 2023 r. jedna osoba wykonywała na rzecz Sądu zadania na podstawie umów o dzieło/zleceń trwających co najmniej przez trzy miesiące lub powtarzanych nieprzerwanie przez ten okres. Poniesione z tego tytułu wydatki wyniosły 22,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 122, 229-234, 248)

W 2023 r. trzykrotnie zwiększono plan wydatków Sądu środkami z rezerw celowych na łączną kwotę 992,7 tys. zł²⁴. Z powyższych środków nie wykorzystano kwoty

²⁰ Zgodnie z art. 179 § 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 217 ze zm.) działalność inwestycyjną sądu prowadzi - dla sądów rejonowych działających na obszarze apelacji, w których powołano dyrektora sądu - dyrektor sądu apelacyjnego.

²¹ Wydatki zaklasyfikowane w paragrafach 4010, 4030, 4040, 4110 oraz 4120 klasyfikacji budżetowej.

²² W związku ze zmianą art. 90 i 91 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych. (Dz. U. z 2023 r., poz. 1095), dalej: „ustawa o kuratorach sądowych”

²³ Łącznie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym.

²⁴ W tym środkami z rezerwy nr 73 Zwiększenia wynagrodzeń, w tym środki na nagrody specjalne i jednorazowe wynagrodzenia oraz na sfinansowanie skutków zmiany podstawy naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz inne fundusze socjalne w kwocie 18,2 tys. zł, środkami z rezerwy nr 56 – Sfinansowanie w sądach powszechnych skutków zwiększonych ryczałtów dla kuratorów społecznych i ryczałtów na pokrycie kosztów dojazdów służbowych kuratorów zawodowych wprowadzonych do ustawy o kuratorach sądowych w kwocie 250,0 tys. zł, środkami z rezerwy nr 16 – Uregulowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 listopada 2013 r. sygn. akt K1/23 w kwocie 724,5 tys. zł. Nie wystąpiły zwiększenia planu środkami z rezerwy ogólnej.

0,01 tys. zł, która została zablokowana. W wyniku badania wykorzystania środków z ww. rezerw celowych na łączną kwotę 158,1 tys. zł²⁵ (15,9% kwoty zwiększającej plan środkami z rezerw) stwierdzono, że środki te zostały prawidłowo ujęte w planie finansowym jednostki oraz wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Nie dokonywano przeniesień niewykorzystanych środków na wydatki niewygasające z końcem 2023 r.

(akta kontroli str. 13-14, 266-306)

Zobowiązania Sądu na 31 grudnia 2023 r. wynosiły 1 369,7 tys. zł i były wyższe od zobowiązań na koniec roku 2022 o 228,0 tys. zł, tj. 20,0%. Główną pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego (1 065,4 tys. zł), pochodne od wynagrodzeń (126,9 tys. zł) oraz koszty postępowania sądowego (85,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 229-234)

Na koniec 2023 r. w Sądzie wystąpiły zobowiązania wymagalne w kwocie 14,7 tys. zł tytułem niewypłaconego w roku budżetowym wyrównania wynagrodzenia za rok 2022 wraz z odsetkami. Kwota ta została zasądzona wyrokiem z 13 grudnia 2023 r.²⁶, któremu nadano rygor natychmiastowej wykonalności, a który doręczony został do Sądu 8 stycznia 2014 r.

(akta kontroli str. 249-261)

W 2023 r. w Sądzie nie dokonywano płatności z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań. Zaksięgowano jedynie zobowiązania z tego tytułu.

(akta kontroli str. 233-234, 262)

Badanie wydatków w kwocie 1 762,1 tys. zł, tj. 6,9% wydatków ogółem²⁷ wykazało, że zrealizowano je z zachowaniem przepisów art. 44 ust. 3 pkt 1 i 3 oraz art. 162 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁸, tj. zgodnie z planem finansowym, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Zobowiązania regulowano terminowo.

(akta kontroli str.339-368)

W 2023 r. Sąd udzielił zamówień publicznych na kwotę 1 935,1 tys. zł, w tym jednego o wartości przekraczającej 130,0 tys. zł.

Badanie udzielonego w 2023 r. zamówienia²⁹ w trybie określonym w ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁰ wykazało, że:

- wykonawcę wyłoniono stosując prawidłowy tryb postępowania, określony uPzp, przy poszanowaniu zasad: uczciwej konkurencji, równego traktowania

²⁵ Badaniem objęto wykorzystanie środków z rezerwy nr 73 w całości oraz z rezerwy nr 16 przeznaczonych na zwiększenie planu w § 3110.

²⁶ Wyrok IV Wydziału Pracy Sądu Rejonowego we Włocławku IVP 182/23 z 13 grudnia 2023 r.

²⁷ Doboru próby wydatków dokonano metodą monetarną na podstawie wygenerowanych z systemu finansowo-księgowego zapisów odpowiadających wydatkom pozapłaconym w kwocie powyżej 1 tys. zł (MUS – uwzględniającej prawdopodobieństwo wyboru prawdopodobnie do wartości transakcji). Oceniana próba obejmowała 45 zapisów księgowych o łącznej wartości 1 646,9 tys. zł. Próba wydatków dobranych celowo objęła trzy dowody księgowe o łącznej wartości 113,1 tys. zł.

²⁸ Dz. U. z 2023 r., poz. 1270, ze zm.

²⁹ Postępowanie A.351/3/2023 na *Ochronę fizyczną osób i mienia w budynku Sądu Rejonowego w Grudziądzu*, w wyniku którego zawarto umowę na kwotę 908,7 tys. zł z zastrzeżeniem możliwości skorzystania przez Zamawiającego z prawa opcji polegającego na zwiększeniu zakresu umowy poprzez wydłużenie terminu realizacji umowy o minimum jeden i maksymalnie sześć miesięcy. Na realizację zamówienia w 2023 r. wydatkowano 41,6 tys. zł.

³⁰ Dz. U. z 2023 r., poz. 1605, ze zm. Dalej: „uPzp”.

wykonawców, przejrzystości i proporcjonalności. Wywiązano się również z przewidzianych ww. ustawą obowiązków publikacyjnych i sprawozdawczych. Nie dopełniono jednak części obowiązków nałożonych Pzp, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

- realizacja zamówienia pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia była zgodna z treścią zawartych umów.

(akta kontroli str.373-529)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Osoba zastępująca Dyrektora Sądu nie złożyła mimo wykonywania czynności w badanym postępowaniu³¹ oświadczeń o istnieniu lub braku istnienia okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 2 i 3 uPzp, co stanowiło naruszenie art. 56 ust. 4 tej ustawy.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że niezłożenie oświadczenia przez osobę zastępującą było związane z przeoczeniem wynikającym z natłoku i nadmiaru prac w Oddziale Administracyjnym Sądu oraz incydentalnego zastępowania Dyrektora podczas jego nieobecności w trakcie toczącego się postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Osoba zastępująca Dyrektora Sądu wyjaśniła, że niezłożenie oświadczeń wynikało z przeoczenia.

(akta kontroli str. 392-506, 540, 546)

2. Zawarta umowa dotycząca ochrony fizycznej i mienia w budynku nie zawierała obligatoryjnego elementu, o którym mowa w art. 436 pkt 4 lit. a uPzp, tj. kary umownej naliczanej wykonawcy z tytułu braku zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom z tytułu zmiany wysokości wynagrodzenia, o której mowa w art. 439 ust. 5 uPzp³².

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że brak ww. zapisów w umowie wynika z samodzielnego wykonywania zamówienia przez wykonawcę, bez udziału podwykonawców.

(akta kontroli str. 417-474, 507-527)

NIK zauważa, że brak stosownych zapisów wystąpił już na etapie sporządzenia SWZ, gdy zamawiający jeszcze nie wiedział, któremu z wykonawców udzieli zamówienia, a jednocześnie dopuszczał jego realizację przy udziale podwykonawców (co wynikało z treści innego zapisu umowy).

OCENA CZĄSTKOWA

OBSZAR

W 2023 r. Sąd dokonywał wydatków w sposób celowy i oszczędny. Prawidłowo wydatkował środki przyznane z rezerw celowych. Udzielając zamówienia publicznego nie wywiązał się ze wszystkich obowiązków nałożonych na zamawiającego uPzp, co jednak nie miało wpływu na wybór oferty w postępowaniu.

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2023 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),

³¹ Osoba ta podpisała się pod wyjaśnieniami do treści SWZ, pod wezwaniem do wyjaśnienia treści oferty, zatwierdziła wynik prac komisji przetargowej oraz podpisała się pod informacją o wyborze najkorzystniejszej oferty.

³² Zapisu tego nie było także na etapie przygotowania zamówienia w SWZ.

- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania sporządzone zostały terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, stosownie do wymogów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej³³, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych³⁴, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym³⁵.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

(akta kontroli str. 547, 550-619)

Funkcjonujący w Sądzie system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Sprawozdania były opracowywane z wykorzystaniem systemów informatycznych³⁶, przez osoby posiadające do tego stosowne umocowanie.

(akta kontroli str. 548-549)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Sąd sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Zostały one sporządzone terminowo i poprawnie pod kątem formalno-rachunkowym oraz merytorycznym, a zaprezentowane w nich dane były zgodne z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych.

OBSZAR

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Zwiększenia nadzoru nad podejmowaniem czynności związanych z windykacją zaległych należności.
2. Przyjmowanie odpowiednich oświadczeń w związku z prowadzeniem postępowań o udzielenie zamówień publicznych.
3. Uwzględnianie w zawieranych umowach wszystkich wymaganych postanowień.

³³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej. (Dz. U. poz. 144, ze zm).

³⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 652).

³⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym. (Dz. U. poz. 2021 r., poz. 1731).

³⁶ Oparte na raportach z wykorzystaniem danych z hurtowni prowadzonej w ramach SAP ZSRK (Zintegrowany System Rachunkowości i Kadr).

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³⁷ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 21 marca 2024 r.

Kontrolerzy:

(-) Karolina Lahutta
gł. specjalista k.p.

(-) Marcin Mościcki
gł. specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura NIK w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki

---

³⁷ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.